

ลักษณะต้นหางไหล

หางไหลเป็นไม้เลื้อยเจริญเติบโตเร็ว ถ้ามีการให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ สามารถปลูกได้ทั้งกลางแจ้งและในร่มเงา แต่การปลูกกลางแจ้งจะเจริญเติบโตได้ดีกว่า ใบหนึ่ง ๆ จะมีใบย่อยตั้งแต่ 5-13 ใบ ใบคู่แรกนับจากด้านล่างจะมีขนาดเล็กที่สุดและเริ่มใหญ่ขึ้นเป็นลำดับจนถึงใบสุดท้ายที่อยู่ตรงปลายเป็นใบเดี่ยว ซึ่งมีขนาดใหญ่ที่สุด ออกดอกในช่วงเดือนมีนาคม เมื่อดอกบานเต็มที่มีกลิ่นหอม รากมีปมแบคทีเรียเหมือนกับรากพืชตระกูลถั่ว

การใช้ประโยชน์

จากการทดสอบสารสกัดที่ได้จากรากหางไหลกับแมลงหลายชนิด พบว่า มีฤทธิ์ถูกตัวตายและกินตาย แมลงบางชนิดจะไม่ยอมกินใบพืชที่มีการฉีดพ่นสารสกัดหางไหล กล่าวคือ มีผลยับยั้งการกิน เช่น หนอนผีเสื้อกินใบปอเทือง และด้วงง่ามมัน เมื่อได้กลิ่นหางไหลจะหนีไปหางไหลยังใช้ได้ผลดีกับหมีดสุหนัซ เ็บบัว ไรไก่ ในแปลงผักสามารถกำจัด ด้วงหมัดผัก ด้วงเต่าแตง เพลี้ยไฟ มะเขือเทศ ไรชาวพริก ด้วงวงตัดใบมะม่วง เพลี้ยจักจั่น และเพลี้ยอ่อนผักกาด ส่วนหนอนผีเสื้อจะมีผลยับยั้งการกิน วิธีการสกัด ใช้รากสด 200-300 กรัม/น้ำ 20 ลิตร นำมาทุบแช่น้ำ 1 คืน กรองเอาน้ำไปใช้ หรือ อาจนำมาทำเป็นผงแห้งแล้วใช้แอลกอฮอล์สกัด ในอัตรา 200 กรัม/แอลกอฮอล์ 1 ลิตร แช่ไว้อย่างน้อย 5 วัน จากนั้นนำมาเก็บไว้ในขวดสีชาไม่ให้โดยแสงสามารถเก็บไว้ได้นานประมาณ 8 เดือน เวลาจะนำมาใช้เจือจางด้วยน้ำในอัตรา 200-300 ซีซี./น้ำ 20 ลิตร การใช้สารสกัดที่ได้ผลดี คือควรพ่นในตอนเช้าตรู่หรือตอนเย็น และพ่นให้ถูกตัวแมลง

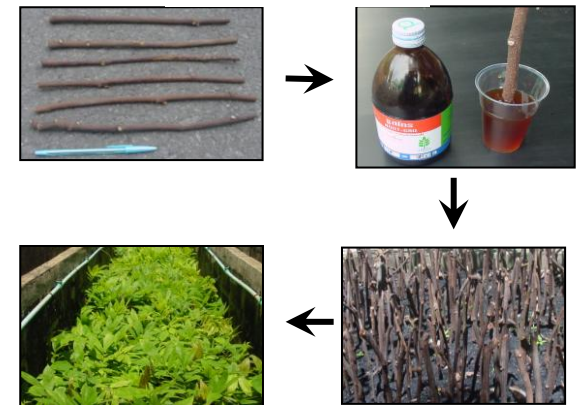
การปลูก การดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยว

หางไหลเป็นพืชที่ปลูกง่าย ในช่วงที่ปลูกใหม่ควรมีการให้น้ำจะทำให้ต้นหางไหลรอดตายสูงขึ้น เมื่อต้นหางไหลตั้งตัวได้แล้วจะทนความแห้งแล้งได้พอสมควร แต่จะเจริญเติบโตดีและให้ผลผลิตสูงถ้าให้ความชื้นสม่ำเสมอ สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร ได้ทดลองปลูกในถังซีเมนต์ให้ระบบน้ำหยดทำให้หางไหลเจริญเติบโตเร็วสามารถเก็บเกี่ยวรากได้ภายในระยะเวลา 12 เดือน มีปริมาณสารโรตีโนนเพียงพอที่จะนำมาสกัดเป็นสารกำจัดแมลง ผลผลิตน้ำหนักรากสดที่ได้โดยเฉลี่ยมากกว่า 367.00-522.90 กรัม/ต้น ส่วนถ้าปลูกในแปลงจะได้ผลผลิตรากสดประมาณ 150-200 กิโลกรัม/ไร่ (150-200 กรัม/ต้น) การปลูกในสภาพกลางแจ้ง ควรปลูกระยะชิด โดยใช้ระยะปลูก 1x1 เมตร รองกันหลุมด้วยปุ๋ยคอกหรือปุ๋ยหมัก การขุดรากนำมาใช้อาจขุดทั้งหมดเป็นรุ่นทั้งแปลงและทำการปลูกใหม่ถ้าทำเป็นอุตสาหกรรม แต่ถ้าเกษตรกรปลูกไว้ใช้เองตามริมรั้วควรทยอยขุดแบ่งรากมาใช้ในการปลูกหางไหลประมาณ 150-200 ต้น จะเพียงพอต่อการใช้ในการปลูกผักตลอดปีพื้นที่ 1 งาน ควรปลูกในช่วงต้นฤดูฝน ซึ่งดินมีความชื้นพอควรและเก็บเกี่ยวในช่วงปลายฤดูฝนประมาณเดือนกันยายนถึงเดือนตุลาคม ซึ่งดินมีความชื้นอยู่ทำให้ขุดรากได้ง่าย ถ้าดินแห้งจะขุดรากลำบากมาก การปลูกในภาชนะจะได้รากมากกว่าปลูกในแปลง 4 เท่า

การขยายพันธุ์หางไหล

หางไหลสามารถขยายพันธุ์ด้วยการปักชำ โดยใช้กิ่งชำที่มีขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางประมาณ 1 เซนติเมตร ยาวประมาณ 25 เซนติเมตร ตัดใบออกให้หมด (ถ้าเหลือไว้จะทำให้มีจำนวนรากน้อยลง) การใช้ฮอร์โมนเร่งรากช่วยให้มีจำนวนรากเพิ่มมากขึ้น การปักชำควรมีความชื้นสม่ำเสมอโดยให้น้ำหล่อเลี้ยงด้านล่างของวัสดุชำอยู่เสมอ ในช่วงฤดูแล้งควรปักชำในถุงพลาสติกเพื่อรักษาความชื้นและควรฉีดสารป้องกันเชื้อราในถุงชำ ระหว่างการปักชำควรให้ปุ๋ยยูเรีย (0.1%) จำนวน 3 ครั้ง ห่างกัน 10 วัน ปักชำไว้นานประมาณ 45 วัน จึงแยกกิ่งชำลงถุงดำพักไว้ที่ร่มรำไร ควรให้ปุ๋ยยูเรียกับต้นกล้าสัปดาห์ละครั้งประมาณ 1 เดือน กิ่งชำจึงมีความพร้อมที่จะย้ายไปปลูกในแปลง

การปักชำหางไหล

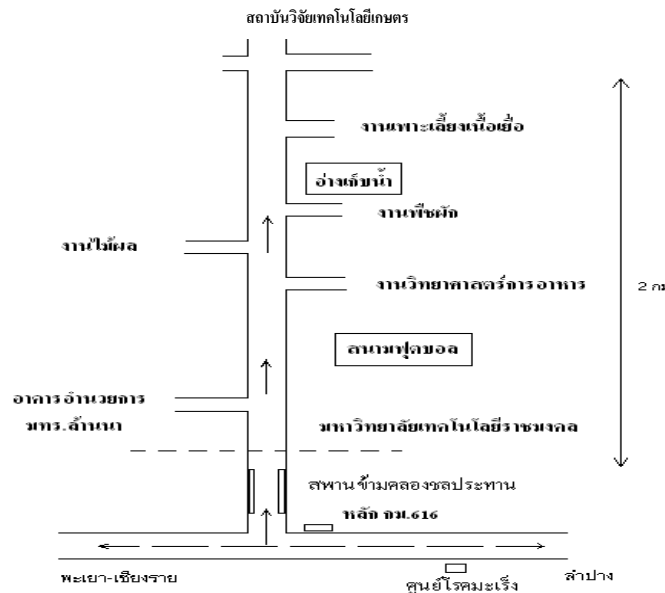

สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร

สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร

สารสกัดจากพืชอื่น ๆ ที่มีประสิทธิภาพ
ในการกำจัดศัตรูพืช

- ☞ **ดีปลี** นำมาสกัดด้วยแอลกอฮอล์จะได้ผลดีกว่าน้ำ โดยใช้ดีปลีบดเป็นผง 200 กรัม/แอลกอฮอล์ 1 ลิตร แช่ไว้นาน 5 วัน สามารถใช้ป้องกันแมลงได้หลายชนิด เช่น เพลี้ยไฟ
- ☞ **ยาสูบ** นำยาสูบ 100 กรัมผสมกับน้ำ 10 ลิตร แช่นาน 1 คืน กรองผสมสารจับใบ จะใช้กำจัดเพลี้ยอ่อน เพลี้ยแป้ง
- ☞ **หนอนตายหยาก** ใช้ผงรากหนอนตายหยาก 200 กรัม/แอลกอฮอล์ 1 ลิตร แช่นาน 5 วัน จากนั้นทำการกรองแล้วนำมาเจือจางด้วยน้ำในอัตรา 20 ซีซี/น้ำ 1 ลิตร สามารถนำมาใช้กำจัดแมลงได้หลายชนิด เช่น เพลี้ยจักจั่นมะม่วง หนอนผีเสื้อกินใบมะนาวและใบส้ม เป็นต้น ถ้าใช้รากสดควรใช้ในอัตรา 20 กรัม/น้ำ 1 ลิตร

สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลลำปาง
ตู้ ปณ.89 ต.พิชัย อ.เมือง จ.ลำปาง 52000
โทร. 0-5434-2553

หางไหล (โล่ดิน)
หางไหล (โล่ดิน)

...พืชกำจัดแมลงพึ่งตนเอง...

สถาบันวิจัยเทคโนโลยีเกษตร
มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลลำปาง

